

Kuorasjärvi ry

ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS
Vesivarojen käyttö ja hoito
Jenni Mäkelä

Kuorasjärvi ry:n lausunto Kuorasjärven-Saukkojärven valuma-alueen vesienhallintakohteiden esiselvityksestä

Kuorasjärvi ry:n hallitus käsitteli 22.2.2025 kokouksessaan KVVY:n E-P ELYn toimeksiannosta joulukuussa 2024 laatimaa Kuorasjärven ulkoisen kuormituksen vähentämiskeinoja käsittelevää raporttia ”*Kuorasjärven-Saukkojärven valuma-alueen vesienhallintakohteiden esiselvitys*”.

Kiitämme E-P ELYä maakunnan tärkeimpiin virkistyskäyttövesistöihin lukeutuvan Kuorasjärven ekologisen tilan säilyttämiseksi ja parantamiseksi tehdystä selvitystyöstä. Samalla saatamme ELYn tietoon Kuorasjärvi ry:n lausuntona sanotusta esiselvitysräportista seuraavaa:

- Kuorasjärvi ry:n hallitus on pettynyt esiselvitysräportin sisältöön ensi sijassa kolmesta syystä:
 1. Räportista puuttuu kokonaan ehdotettujen toimenpiteiden vaikuttavuuden arviot, joiden olettaisi asiantuntijaräporttiin kuuluvan;
 2. Räportissa ehdotetaan neljän tyypisiä vesienhallintatoimia kaikkiaan 48 kohteessa, mutta niiden toteutuskelpoisuutta tai niillä saatavia hyötyjä ei mitenkään arvioida eikä toimia priorisoida; ja
 3. Räportissa ohitetaan käytännössä kokonaan Saukkojärven oja (Saukkoluoma) ja Mulkkuoja, jotka kahdestaan vastaavat 56 %:sta Kuorasjärven fosfori- ja typpikuormitusta, 48 %:sta karkeaa

kiintoainekuormitusta ja 61 %:sta orgaanisen hiilen kuormitusta (lähde: E-P ELY, 2023). Kuorasjärvi ry:n näkemys on, että melko tavanomaisilla vesienhallinnan keinoilla (esim. säännöstelytoimia tarkentamalla ja soita ennallistamalla) ojista Kuorasjärveen tulevaa kuormitusta voisi järkevin kustannuksin merkittävästi pienentää.

- Kuorasjärven luonnollinen valuma-alue ennen Saukkoluoman rakentamista on ollut 66 km² ja veden viipymäaika 530 vuorokautta. ELYn 2023 raportin mukaan järven valuma-alue on ELYn ja sen edeltäjien toimesta kasvatettu 206 km²:iin, jolloin veden viipymä on lyhentynyt 182 vuorokauteen eli noin kolmannekseen. Kuorasjärven veden laatu on todennetusti pohjoispäässä parempi kuin eteläpäässä. Tulo- ja lähtöluusuan sijaitessa järven vastakkaisissa päissä järvi toimii tehokkaana luonnollisena vedenpuhdistamona, mikä kuluttaa järven happivarantoja ja tuottaa pohjaan laskeutuvaa kiintoainesta. Vaikka tunnustammekin limnologisen osaamisemme rajallisuuden, niin **olemme Kuorasjärvi ry:ssä vakuuttuneita, että järven tila paranisi Saukkoluoman vuosivirtaamaa pienentämällä**. Kun ulkoinen kuormitus alenisi ja veden viipymä pitenisi, päästäisiin lähemmäs vesistön säännöstelyä edeltänyttä hyvää tilaa. Tärkein peruste tälle näkemyksellemme on, että **Kuorasjärven ekologisen tilan määräävä tekijä on veden fosforipitoisuus, ja järven säännöstely (Saukkoluoman rakentaminen) on kasvattanut fosforikuormituksen järven luontaiseen kuormitukseen nähden 1,8-kertaiseksi** (lähde: E-P ELY, 2023).
- Raportissa ehdotetaan 10 mahdollista paikkaa kosteikoille. Koska vaikuttavuusarviota ei ole tehty, perustamme ”maallikkoarviomme” kosteikkojen annettuihin kohdealueiden pinta-aloihin ja indikaatiivisiin kustannuksiin. Kaikkien ”kohdealueiden” yhteenlaskettu pinta-ala on 8,9 km², mikä on 4,3 % Kuorasjärven valuma-alueesta. Jos arvioidaan hyvin hoidetulla kosteikoilla saatavan esim. 30 % kuormitusvähennys, potentiaalinen hyöty valuma-alueeksi muutettuna olisi luokkaa 1 %. Kosteikkoja rakennettaisiin noin 9 ha karkeasti 300 000 € hinnalla. Arviomme mukaan hyöty-kustannussuhde jää pakostikin heikoksi.
- Raportissa ehdotetaan putkipatoja 30 kohteeseen. Siinäkin (epätodennäköisessä) tapauksessa, että nevametsien omistajat suostuisivat kuivatusojien padottamiseen ja rahoittaja po. toimelle löytyisi, pidämme putkipatojen ennalta arvioitavissa olevaa vaikutusta Kuorasjärven ekologisen tilan säilyttämisessä ja parantamisessa vähintään kyseenalaisena. Kuorasjärvi ry pitää putkipatoja paljon järkevämpinä toimina i) **estää tulevat kunnostusojitukset nevojen vesitaloutteen yhteydessä olevilla metsäalueilla, ja ii) ohjata ja valvoa metsäojitusten toimeenpanoa huomioimaan vesiensuojelun tarpeet**.

- Neljää raportissa ehdotettua suon ennallistamishanketta 3¹, 3², 3⁴ ja 3⁵ **pidämme kaikista ehdotetusta toimenpiteistä potentiaalisimpina.** Ikävä kyllä ennallistamishankkeiden erittäin ylimalkainen kuvaus raportissa ja vaikuttavuusarvioiden täydellinen puuttuminen eivät antaneet Kuorasjärvi ry:lle edellytyksiä suon ennallistamishankkeiden kunnolliseen pohdintaan ja kommentointiin.
- Raportissa ehdotettuja kahta uoman kunnostusta Kuorasjärven lounaiskulmassa pidämme vaikuttavuuspotentiaaliltaan lähinnä kosmeettisina. Jos jossain, niin kahden isoimman valumavesien tuojan, Saukkoluoman ja Mulkkuojan, osalta olisimme odottaneet kaksitasouoman toteutettavuuden ja saavutettavissa olevien vesiensuojeluhyötyjen arviointia.

Kuorasjärven kunnostussuunnitelman oli tarkoitus sisältää nyt nähtäville saadun ulkoisen kuormituksen vähentämisen yleissuunnitelman lisäksi myös säännöstelyn muutoksenhakusuunnitelma (siis ainakin kevätkuopan loiventaminen tai poisto ja kesäaikaisen säännöstelyrajan nostaminen) ja kalatietarkastelu. Hoitokalastuksen hyödyllisyys ja toteutusedellytykset ovat herättäneet runsaasti keskustelua eri yhteyksissä, joten toivomme lopullisen Kuorasjärven kunnostussuunnitelman sisältävän asiantuntija-arviot myös hoitokalastuksen potentiaalisista hyödyistä, riskeistä ja kustannuksista. Kuorasjärvi ry:n hallitus on hyvin kiinnostunut vielä keskeneräisistä kunnostussuunnitelman osista, ja odottaa pääsyä tutustumaan niihin.

Varmistetaan yhdessä Kuorasjärven virkistyskäyttöarvon säilyminen vähintään nykyisen tasoisena myös tuleville pohjalaissukupolville!

Seinäjoella 25.2.2025

Kuorasjärvi ry, hallitus